

PUSUDA

(Komedi, 1 Perde)

Dokuz Eylül Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
KÜTÜPHANESİ

KİŞİLER

**YILANOĞLU
BOSTANCI DURSUN
YAŞAR**

**Birinci Basım 1962
İkinci Basım 1966
Üçüncü Basım 1971**

**Dördüncü Basım
Kasım 1980**

(Bir ham yol kenarı... karşısında çalılar ve böğürtlenler içinde kaybolmuş bir tümsek. İllerde dağlara kadar uzanan tarlalar... Güneşli bir sabah... Yılanoğlu soldan gelir. İlk bakuşta gür kaş, iri bıyık ve saat köşteği göze carpar. Parlak çizmeleri, Kadife kilot pantolonu, lacivert yelek ve kurvaze ceketi ile tam bir ağa tipidir. Rengi atmış foter sapkası hafif sola yatık giyilmiştir.

Sıkıntılu, yolu geldiği tarafına bakmaktadır. Elini yelek cebindeki saate atıp çıkarır. Derken o kadar sebirsizlanır ki; bir saate, bir yoluñ sağına bir soluna bakaraktan adeta makinalaşır. Acele ettiği ve birini beklediği bellidir.

Tekrar sola baktığında o gülünç makinaya hareketine son verir. Saatini büyük bir ferahlık içinde yelek cebine atar. Elini arkasına bağlayarak bekler. O telâşlı adam gitmiş, yerine kaya gibi, buz gibi bir adam gelmiştir sanki...

Az sonra Dursun kanter içinde girer. Üst baş hak getire... Omuzuma astığı bir av çiftesinin parıltısından başka, her tarafı donuk ve eski... Aptal bakuşlu bir oğlan. Küçü ve dizleri yama-li pantolonunu, işlemeli bir yün çorabını içine sokmuştur. Ayağında eski, kocaman asker postalları. Kirli bir mintan. Başında kenarları hemen hemen kalmamış eski bir hasır şapka. Ya da eski bir kasket. Sol omuzunda bez, uydurma bir av çantası asılıdır.)

AĞA — Nerdesin utan?

DURSUN — (Korkak) Kusura kalma ağa... şey ettim de... Hani bostanda...

AĞA — Bırak bostam!

DURSUN — (Saf) Etme ağa... varımız yoğunuz bi bostan...

AĞA — Ulan ben sana ne dedim?

DURSUN — (Birden sevinerek) Ya dedim... çiftten al gel deyince ben çaktım zaten... Dedim ki keklikçe çıkacağık... (Birden) var musın Çataltepeye ağa? Şincik her çalının altı kaynar. (Yılanoğlu'nu süzerek) Amanın, sen bu urbalarla mı çıkacan? Çiften de yoh.

AĞA — Sende va ya...

DURSUN — Var... Var... Benim gafa işte. Ağa kismini bayırda, dağda kosturmak yakışır mı bize? Sen heç tatlı camını üzme... Kös gel bi ağaca... keyfine bak. Ben söyle bi dolanıyorum... Çataltepe'de keklik komam vallâ... Sanabi haftalık iraklı mezesi çıkarmazsam adam değilim. Aha bu çantayı da silme keklik doldururum hem... gör ağa... bak gör... gör Bostancı Dursun'u...

AĞA — (Emreder) Geç bakalım şu tümseğin ardına!...

DURSUN — (Hemen denileni yapar)

AĞA — (Yolum sağ tarafına gider. Döner ve ağır ağır tümseğe yaklaşırken) Nişan al bana...

DURSUN — (Hayretle) Sana mı ağa? Allah etmesin.

AĞA — Ateş et demedik. İstahını sonraya sakla.

DURSUN — Beni deniyon mu ağa?

AĞA — Tatbikat utan! Plan!...

DURSUN — İlaha... buradan oradaki adamı vurmak ne ki? Allahın günü bostanda, beş on karga haksızım.

AĞA — (Yolum sağına bakar. Sonra Dursun'un yanına gelerek) Çık!... (Tümseğin yanına çömelir. Tabakasını çıkarır. Yanlarına vurarak açar. Durum'a) Çök bakalım.

DURSUN — (Çekine çekine Yılanoğlu'nun yanına

oturur. Çifteyi kucağına uzatır. Korkak gözlerle yanyan bakarak ağadan laf bekler.)

AĞA — (Sigara sararak ve kat'ı) Oraya yatacağın... Tümseğin ardına... (Sert) Anladın mı?

DURSUN — (Bir şey anlamadan) He, Anladım.

AĞA — Has söyle... (Tabakayı büyük lütufta bulunuyormuş gibi uzatarak) Al, sar.

DURSUN — (Cesaret edemez) Yoh, Beni bağışla...

AĞA — Sar dedik!

DURSUN — (Ateşe uzanır gibi tabakayı alır. İnanamaz bu işe. Elleri titreyerek sigara sarmaya başlar)

AĞA — (Sigarasını iri kehribar ağızlığına takıp yakarak) Çifteyi doldurtup ateş edecen... Hepsi bu...

DURSUN — (Dalgın, sigara ile uğraşır. Dursun'u ağa tabakasından sigara sarmak sağır etmiştir sanki.)

AĞA — (Gürler) De bahalım, var mı kasabada benim üstüme?

DURSUN — (İşini durdurarak) Ne gezer...

AĞA — (Meydan okuyarak) Var mı karşıma çıkacak babayıgil?

DURSUN — (Korkar. Zaten beceremediği sigarayı sarmaktan vazgeçerek tabakayı kapatıp hemen uzatır.)

AĞA — Ya sen utan? Senden ne haber? (Tabakayı hırsız cebine atar)

DURSUN — (Bütülmüş, aklı tabakada) Ben... Ben beceremedim.

AĞA — Adam ol, adam! Bostancılıktan iş çıkmaz. (Nütuk verir gibi) Ulan sizde şeref yok mu? Ulan sizde namus yok mu? Ulan sizde haysiyet yok mu? Ne koyun herifleriniz siz utan!

DURSUN — (Oturduğu yerde yan yan çekilerek) Vallaha ağam...

AĞA — Kahveye çıkan mı?

DURSUN — Eee... Bostandan...

AĞA — Diyelim kahveye çıktıñ. Kim takar semi? Bostanda dura dura, bostan korkuluğu olmuşsun.

Kafalarını çevirip bakmazlar sana... Ha sen, ha
çarşadaki kasabın iti... (ara) Ya ben?

DURSUN — Senden çekinirler ağam. Mencilisine her
adam giremez.

AĞA — Ha söyle. Niye?

DURSUN — Yılanoğlu derler sana. Namı var. Ağasın.

AĞA — Ağalık bana gökten zembille inmedi ya...
gayretimizle, anlımızın teriyle kazandık. Ne
sandın? Bir ılıktını devirdik de ondan!... Hem so-
kak ortasında... Çarşı içinde... yedi sülaleme ye-
tecek vukūat isledim ben. Oğullarımın oğulları
sırıltı yatsın. Killarına dokunamazlar (ara)
Ya sen?

DURSUN — (Derdi depresmiş) Yerden göge hakkın
var. Beni kimse adam yerine komaz. İyi dedin,
bostan korkuluğu gibi... Kargalar aleniyo... kor-
kuluğun üstüne konuyo hep...

AĞA — (Çifti işaretle) Ama bir patlatmış mı? Bak,
onun için sana bir iyilik yapayım dedim.

DURSUN — (Umutla) İçime doğmuştu... Koca Yılan-
oğlu... Namı tüm melmeketi tutmuş Yılanoğlu
beni çağırınsın... Töbe, var bunda bir iş dedim.

AĞA — (Nashat yolu) Bu fırsat eline bir defa ge-
çer. Kafanı iyi kullan. Bak sevildığını bil. Kasa-
bada bu işi yapmağa gönüllü yiğinla adam var.
Belediye oparlöründen İlân etsem sana sıra gel-
mez be... Onun için gizli tuttum. Allah içimi bi-
liliyor işte. Şu fakir belini doğrultsun dedim.

DURSUN (Ağa çiftlik bağışlamış gibi) Eksik olma.

AĞA — Damda beş, on sene dinlenin. İyidir. Mektep-
tir orası... Arzuhal yasmayı öğrenin... Ağzin laf
eder.

DURSUN — Dam mı?

AĞA — Yooo, kaçmayı çıkar aklundan. Erkeklikte
kaçma yok! Yapacağın iş dört başı mamur ol-
malı oğlum. Karı gibi kaçmak neye? Ha, ne
dedin?

DURSUN — Sen daha iyi bilin.

AĞA — Senin kocakarı də evde körlenip gitdecegi-

ne... Bostana bakar, açılır... Hele bir yol dam-
dan çok. Çık hapsinden de, git kahveye ne oluyor
bakalım? Baş köşeyi sana açarlar alımlılah. Bu-
yur ederler. Çay, kahve gırla. Bu yoldan geçen-
lere şu çalılar Dursun görünür bei! Esraftan kız
almı... Nedecen canım, bu işin nimetleri saymak-
la bitmez. Bağın, bahçen, tarlan tapanın olur.
Atın bile olur, atın!

DURSUN — (Hayal içinde) Deme Ağa?

AĞA — Ne sandın? (Yola bakar)

DURSUN — (Heyecanla ağamın eline sarılıp öperek)
Ağam... biricik ağam... var dedim bunda bir iş
canım... koca Yılanoğlu... kul, köle olayım sana
ağam. Ulan bi de Yılanoğlu kalpsız derler. Na-
mımızın herifler...

AĞA — (Duymamış, gözleri yolda) De bakalım,
kargalar senin bostan için ne kadar zararlı?
(Yolu işaretle) Bu herif tüm kasabaya zarar.
Yeni yetme. Nolacak. Anladın a? Hem ulan,
keklik, karga kim olsa vurur. (ara) Az sonra
burdan geçer. İyi tanın. Yaşar...

DURSUN — Kulaksızların oğlu...

AĞA — O...

DURSUN — Tamam mı? Bizim mahallede büyündü.
(Yaşar'a dair bir kin arıyarak) Aşığımı üterdi,

AĞA — Eee, işte, huncı da varken...

DURSUN — Okudu mu o ağa?

AĞA — Okumaz olaydı. Dayısı okuttu.

DURSUN — He, Kör İbrahim...

AĞA — «Ulan bu oğlunu okutma, İbrahim. Kapında
çalıştır.» dedik emme, Kör'e renk anlatamadık.
Bağ, bahçe sattı, bu oğlunu okuttu. Hem büyük
mektepte... Yazılıhane açıp kasabaya yerlesecem-
miş. Bahsene sen... (Kızarak) Dul karının Zeh-
ra'yı da alacakmış. Karının malını, mülkünü
çarçur edecek. Anlattık ama anlamadılar... Yo-
luna bakıyorlar herisin... Kasaptan bir okka et
aldırmış dul karı... tam bir okka... uyuma.

DURSUN — Anam... Anam...

AĞA — O oğlan için anladın a? İki başı hayırlı bir

iş yapacağın. Hele onun biti bir yol kanlansın, tövbe olsun kimseler öününe geçemez. (Çifteyi göstererek) Buna sözüm yok! (Tümseg'i işaretle) Daminkı gibi yatan oraya... Nasıl ben geliyordum? Hah öyle... (Dursun'un omuzuna vurur, saatine bakarak) Şimdi yoldadır. Benim at koca çınarın orda yayılıyor. Ben de bir uykü çekerim. Silah sesine gelirim. Korkma. Gerisini bana bırak...

DURSUN — (Gururlanmış) Allahın izniyle yaparık ağam.

AĞA — Hadi eyvallah. (Çıkacakken döner) Askerlikde emir tekrarı şarttır. Ben çavuşum. (Sert) Ne yapacağın bakalmış?

DURSUN — (Gayrı ihtiyacı esas vaziyetine geçerek) Şey... şunun... Yani...

AĞA — Olmadı. «Tümseg'in yanında siper... yatıp, Kulaksızın oğlana canlı siper olarak ateş edeceğim çavuşum.» Böyle diyecektin.

DURSUN — Heç tasa çekme.

AĞA — Eyvallah.

DURSUN — (Kendini ağa kadar büyük görüverir) Güle güle Yilanoğlu!

AĞA — (Dönüp) Yilanoğlu mu dedin? Bana bir Gulupçü Refat, bir de karım der Yilanoğlu... Ulan ne çabuk büyündün? Yapacağın iş ne? Şu rada... Allahın kırında, pusudan ateş etmek...

DURSUN — (Sincerek) Kusura kalma... şey... ağam diyecektim de...

AĞA — Yoo, insan haddini bilmeli. (Sonra da takviye için) Sende de iş yok değil hanı... (Zoraki bir gülüşle) Amam çifteyi o yana çevir bostancı...

(Yolu gösterir. Çıkar. Dursun arkasından bakar. Gittiğine iyice emin olduktan sonra...)

DURSUN — Allahtan işte... bak hele... Ne var şu herifte diye kafamı patlatır dururdum... İşte bak yahu... kim derdi ki, Yilanoğlu, Bostancı Dur-

sun'a surimi açacak.. (Çifteyi okşayıp aptal aptal sırtarak) Desene böyle ha? Eee, öyleye öyle... Anamdan bi kere doğarmış bel (Yilanoğlu'nun çıktığu tarafa) Allahtan canım. Bülbül gibi konuştu herif (Neşesi kaçarak, birden belimi tutup acı ile kıvrır.) Of, anam. Anam. (Ağlar gibi olacağı bu... Dur durak yok. Habire uğrası... of belim. Çökelim hele söyle... (Aklinca Yilanoğlu gelerek) Anlaşıldı Ağa... (Kendini toplar. Fakat gine ağruları tutarak tümseg'in dibine oturur. Çifteyi sıkı sıkı kavrar. Esner.) Öldürdü. Bu çapa... bu bostan... yedi bitti canım...

(Gözleri kapanır. Derhal uyuyakalır. Çifte ellerinden kayar. Bir süre sonra Yaşa yoldan (sağдан) gelir. Gözlükü, yüzünde rüzgar esiyormuş gibi iyişik, temizlik okunan bir genç... Spor bir gömlek ve bir pantolon giymiştir. Terden olacak, boynuna bir mendil bağdır. Elinde küçük bir valiz. Dursun'u görür.)

YAŞAR — (iyice yaklaşıp bakarak) A, bu bizim Dursun...

(Çifteyi sessize alır. Muzip hareketlerle ve ayagının ucuna basarak, çapılaların arasına saklar. Sonra Dursun'un yanına çömelerek, ışıkla kulagina eski bir okul şarkısı çalmaya başlar.)

DURSUN — (Uykuda o okul şarkısını mirıldanmaya başlar.)

YAŞAR — (Şarkıyı daha kuvvetli çalar.)

DURSUN — (Daha yüksek sesle söylemeye başlar.)

YAŞAR — (İşik yükselir.)

DURSUN — (Şarkı yükselir.)

DURSUN — (Rüyada gibi.) Ne çağrırdık ya. Hepimiz... okulun yanındaki Hacı'nın konagi çin çin

öterdi... Karilar, kızlar pencerele koşardı... (Gözleri açılmış, ışığa döner) Vay anam! (Gözleri dört açılmış) Yaşa! (Gine hatırlayarak) Okula almadı beni... Saflak derlerdi... oğlanlar aleńirdi benimin... Yaşa! Sen kira giderken hep sirana sokardın beni... Ya utan...

YAŞAR — (Başıyla tasdik ederek ışığa devam eder.) DURSUN — (Hasretle) Aha böyle hep, o zaman da çalardın. İsliklر oğlan derlerdi sana... Hani bi defa Hacı seni deynenen kovaladıydı? Aklında mı?

YAŞAR — (Gülerek) Ya... Ya... «şeytanları mahalleye topluyor velet!» diye... (Ayaga kalkıp sarılmak için kollarını açarak) Gel benim çocuklum. Gel benim renkli günlerim.

DURSUN — (Büyük bir heyecanla kalkıp Yaşa sarılarak) Vay benim kara gözlü Yaşa'm. (Sonra kılığından, kıyaftesinden utanarak ellerini gevsetir.)

YAŞAR — (Bırakmaz, sarılır.) Dursun'u! Arkadaşım!

DURSUN — (Gözleri yaşlı ve çekingen ayrılarak) Demek böyle ha?... Efendiden adam olmuşsun sen... Ben... (Hırsız) Ben bostancı... (Birden aranmaya başlar.) Nerede benim çifte?

YAŞAR — Çifte mi? Ava mı çıktı Dursun?

DURSUN — (Hep aranarak) Varım, yoğun o... ben çiftesiz... elim kolum bağlanır... Bostanı kargalar basar. (Birden Yaşa'a dönüp fena fena bakar) Bostandan geçtim...

YAŞAR — Üzülme Dursun. (Çifteyi sakladığı yere giderek) Ben saklamıştım... Şaka olsun diye... (Getrip verir.)

DURSUN — (Çifteyi kaptığı gibi tümsegin arkasına fırlar. Yaşa çevirerek.) Arkadaş kusura kalma, seni vurmam gerek!

YAŞAR — (Şaşırılmış) Beni? Neden?

DURSUN — Ne bilirim beni... karga sürüsüne bi patlatırım, biri düşer...

YAŞAR — Kargalar için sebep var ama...

DURSUN — Mümkünü yok. Öldürmem gerek!

YAŞAR — Dursun!

DURSUN — De bakalum?

YAŞAR — Ciddi mi? (Tath) Ah Dursun... gine çocukluk ha? Bu yasta gine hırsız - polis oyunu öyle mi?

DURSUN — (Sert) İçim yanlıyo emme, çaresiz... olacak bu iş...

YAŞAR — Yani... sen... Peki... sebep?

DURSUN — (Ağlamaklı) Dinine yandığum... ben hep böyle mi kalayım yanı... De bakalum?... Sürineyim mi? Kasabın iti gibi... Kayfeye çıkmayımlı mı? Tarlam, tapam, atım olmasım mı? Evlenmem mi? (Utangaç) Seni sey edersem... vurursam... kusura kalma... kadrim, kıymetim artacak da...

YAŞAR — Anladım Dursun, anladım... Bu hep böyledir. Bir şeyler olmak için birinin harcanması lazımlı gelir. Yazık...

DURSUN — Ne başıma kalkıyon canım... dedik a... kargadan biri düşer.

YAŞAR — Düşer... pekala sevgili arkadaşım. Vur. Lakin, benimle aranda geçmiş bir sey olmalı... (Tesirli) Sonra sana acırım. Öldürenin acısı öleninkinden çok olur Dursun. Kahveye cikunca, o kadar gürültünün içinde bir ses: «Ne yapmışsın sana?» demeyecek mi? Malınlı, mülkünlü, karınlı beraberken... corbanı istahla kaşık atacakken... «Haydi kargalar tohumu çkarıyordu. Yaşa? Ya Yaşa?» diye o ses sorunca... Söyle, kaşık elinden düşmeyecek mi? Acaba su kızıl böğürtlenlerin yanından sakın sakın geçebilecek misin? O zaman... kültür kültür yarılan kankurumu canım karpuzu kesebilir misin? Söyle...

DURSUN — Aşığımı iterdin...

YAŞAR — Gölden kurtaran kimdi seni?

DURSUN — He utan... bak hele... aklımdan çıkmış... (Hemen Yaşa'in yanına gelerek) Yaşa sen iyi oglansındır. (Yalvarır.) Birsey bulalım canım.

Daha akşamı yıl var. (Yüce yalvararak) Ne olur Yaşar?

YAŞAR — Bulalıım.

DURSUN — Benim kafa çalışmaz. Sen okumuş, yazmış adamsın. Göreyim semi...

YAŞAR — Elimden geleni yapacağım Dursun. (Düşünerek) Aramızda kan davası falan var mı?

DURSUN — Var mı ki?

YAŞAR — Düşünüyorum da yok.

DURSUN — Yok ya... gözü çıksın...

(Ara Dursun pantolonunu çeker çeker skıntı ile düşünür.)

YAŞAR — (Güneşe doğru gerinerek) Hava da bir güzel ki...

DURSUN — Sincık havanın sırası mı Canım? (O da elinde olmadan esner, gerinir.) Hani söyle, çınar gölgesinde bi kestirmek de var a... (Yılanoğlu'nu hatırlayarak) O bize gelmez... Ağa işi o... Biz o kadar olamadık daha...

YAŞAR — İyi ama... o dediğin şey sebepsiz olmaz. Ha bak, savaş olsa akıl erer. Ben kalemi, sen çapayı atar gideriz. Gök de böyle ölüresiye mavi elurdu... Büylesine ölmeye, öylesine ölüp öldürmeye bakarız. Sebep de çok... Gavur der, düşman der, çekeriz tetiği...

DURSUN — Ona ne bakan sen?

YAŞAR — Yukardan emir çıkar değil mi? Var mı böyle bir emir Dursun?

DURSUN — (Kaçamak) Yok.

YAŞAR — Eee? Ne yapalım peki... geçmişe dair bir kinimiz yok. (Birden) Gel istersem, şimdı saat hakaret edeyim... yüzüne tüktüreyim...

DURSUN — Zorun ne canım?

YAŞAR — Sebep için... Seni böyle yüz üstü bırakmaya gönülüm razı olmaz. Ben... Ben hUMANİSTIM.

DURSUN — (Hemen çifteyi çevirerek) De bi daha bakayım?

YAŞAR — Ney!

DURSUN — Bir şey dedin a?

YAŞAR — HUMANİST.

DURSUN — Ulan ben de goministi ppuhu kuşu gibi bi sey sanırdum. Böyle de olurmuş meğerim. Eee, kendi ağzına yakalandın arkadaş. Sen gominist ol da ben semi temizlemeyim ha...

YAŞAR — Karıştırma. Hadi aydınlar yapıyorlar bu iş ama, sen de mi Dursun? Komünist değil hUMANİST... yani insaniyetçi... Yunanlıların dostuyum ben...

DURSUN — (Sevinçle) Anam anam!... Aha gine ağızıyla yakalandı. Yunan'ın dostuyumus...

YAŞAR — Eski Yunanlıların.

DURSUN — Beni atlatma... gavurun eskisi, yenisi olur muymuş? Mızıkçılık etme. Benim işim gücüm var.

YAŞAR — Benim yok mu? (Hayalleyerek) Yazihane açacağım... kasabamın hizmetine vereceğim kendimi...

DURSUN — Valla canından bezdirirler... Ne namızsız heriftir onlar... Belediye reisine baksana... Yaranamadı. Kalktı kendini astı herif. Dediğime bak sen... sonra her şeylerden bıkan da, ölecek yer aran gardeşim. Gel etme... Su Yunan meselesinden tutturmuşkene... Ne den, ha?

YAŞAR — Bu iyi işte. Gel, biz bu işi o zamana bıralımlı.

DURSUN — (Küskün, çifteyi indirir) Oh, ne iyi ya... Ben bostancılıkda sürüneyim... Rahata ermek için de, her Allahm günü «Ölmek isten mi?» diye gözünün içine bakıyorum. Yok buna benim akım yatmadı. (Ara Birden sevinçle bağırrır) Yaşa... Kafa çalıntı bizim! Bi tarihte senin baban benim babama dayak attırmış. Anam söyler hep... Mahkemelik olmuşlar... Var mı bi diyecen buna?

YAŞAR — (Başını sallar) Hayır. Dayımdan dinledim. O işin esası şu: Yılanoğlu yaptırmış da... Sonra babamın üzerine etmiş.

DURSUN — Yılanoğlu dayak attırmaz. Temizler.

YAŞAR — Mahkeme zabıtalarına bakabilirsın arkadaş.

DURSUN — Buyur bakalım.

YAŞAR — Hattâ babam beraat etmişti.

DURSUN — (Gideciklerken) Tüh gözü çiksin... bak işe sen... geçen hükümet gonağı yandı. Tüm evrakla beraber.

YAŞAR — Ya... Ben de gazetede okudum. Hem de bir kodaman yaktırmış.

DURSUN — Deme?

YAŞAR — Ne olacak Yılanoğlu'nun partisinden...

DURSUN — Ulan senin yerine sincik o herif olacağidi...

YAŞAR — Yılanoğlu mu?

DURSUN — (Korkarak) Çocuk olma. Yılanoğlu'na silah çekenek babayıgit nerede? O herife kurşun, saçma isleyeceğini aklın kesiyo mu? (Akıb bu meseleye iyice takılmış) Yılanoğlu'nu vuracak adam yedi düvete nam salar... Türkü yakarlar be...

YAŞAR — (Tesirli.) Sevmem o türküler... bıçak gibi keskin... acı zehir gibi türküler... adamlın yüreğine oturur... Dinleyebilir misin Dursun? «Yaşar'ı vurdular istasyon yolunda...» Böyle bir türkü çıksa... Dinleyebilir misin ha?

DURSUN — (Dertleniverir) Ne gezer. Yüreğime dert olur ulan... «Receb'i vurdular köprü başında... Fakir oğlan... yavuklusu söylemiş...

YAŞAR — Benim de yavuklum var Dursun. Zehra var.

DURSUN — (Birden toparlanarak) Dul garnın gizi mi sana ağıt yakacak? Yoh kardeşim. Heç üzme kendini... o taraftan yanı gözün arkada kalmasın.

YAŞAR — Neden?

DURSUN — N'idecen, sen lafıma bak.

YAŞAR — Ha... Zehra serbest kızdır... gezer, tozar... şarkı söyley... evet. O kafes arkası, çarşaf için bir kız değildir. Eh, tabii kasabah da...

DURSUN — Babalı boynuna...

YAŞAR — (Zehra meselesine önem verir) Anlamsam?

DURSUN — Çorapçı Riza ile dalga geçer derler...

YAŞAR — Dedim ya dedikodu... laf... Zehra, Riza'nın dükkanına alışverişe gidince bir şey oluyor sanırlar. Gerilik...

DURSUN — Yılanoğlu'na ne diyecek?

YAŞAR — (Önemseyerek) Ordan da mı başını kalındırdı Yılanoğlu?

DURSUN — Ağa adam. Keyf onun... Elden ne gelir?

YAŞAR — Zehra ve Yılanoğlu. (Kötü düşünceleri kovmak ister gibi güller) Bizim Zehra günebakan gibidir Dursun... Hani şu... sen daha iyi bilirsin... sarı çiçekli, ay yüzlü günebakanlar vardır. Tipki öyle... güneşe, ışığa döner hep... (Nefretle) Ne yapsın o gece gibi kara adamı?

DURSUN — Yılanoğlu istedikten kelli... Garısı bilmem, beğendim tazeyi dermis...

YAŞAR — Karısı mı dedin? Yılanoğlu'nun karısı?

DURSUN — Karısı ya... Zehra, bizim ağaya gelir dermiş. Elimle everecem dermiş... O ne domuz garıdır. Bilir işimi... Ağnan'a? Ağa, Zehra'yı alınca eve bağlanır. Ayağı dışardan kesilir diye yapıyo... Kendinde iş kalmadı. Biliyo garı canım...

YAŞAR — (Adeta kendi kendine) Korkunç! Bunun lafi bile korkunç. Kocasını eliyle evlendiren kadın... Aman Allahum... Yaşanmaz kardeşim.

DURSUN — (Çifteyi doğrultarak) Emret, lafıma geldin mi gardeşim?

YAŞAR — (Düşünceli) Olmaz öyle sey... vicdan var... kanun var.

DURSUN — (Yanlış anlayarak) Yaşanmaz dedin de...

YAŞAR — (Duymamış, düşünceli) Ver bakayım onu bana...

DURSUN — (Sevincle çifteyi vererek) Hay babayıgit! Bu işi kendin yapacağına anasulan...

YAŞAR — (Nefretle çifteye bakarak) Bu çifte... soğuk demir... Barut... Saçma...

DURSUN — Hepsi var... Hepsi...

YAŞAR — (Dursun'a çifteyi çevirerek devamla)
Bana çevrilen tüfek...

DURSUN (Korkarak) Amanın, bana mı döndü?

YAŞAR — Aramıza giren kim...

DURSUN — (Tırtır) Yoh valla... bulamadık a Ya-
şarım.

YAŞAR — (Devamla) Kalleşlik... Düşmanlık, kan,
ölüm...

DURSUN — (Yalvararak) Sen olacağın kadar ol-
muşsun Yaşar. Bi de beni öldürüp de şan üstüne
şan mı alacağın?...

YAŞAR — (Devamla) Senin bostanına, bunun bağı-
na... onun evine uzanan el... sıra Zehra'da öyle
mi?

DURSUN — Ben değil. Valla ben değil. Yılanoğlu.

YAŞAR — Sayıklarım kim ki? Hepsi... Hepsi o...
o beldeki tabanca... bıçak... Nefret... evet, o bu
çifte... (Çifteyi bir tarafa atarak) Eline alma
onu Dursun... Sen dostluğa... aşka... sevgiye
bak. (Sarıtlarak Dursun'u öper.) Oh bu koku.
Toprak, ter, arkadaş kokusu...

DURSUN — (Memnün ve yan-yan çifteye bakarak)
Sen gasabaliya bakma... ağzına ne gelse der...
hem... hem dul karı ilem gizi seni beklermiş.
Bi okka et almış yoluna bakarmış...

YAŞAR — Biliyorum. (Kasabaya doğru taşın) Işık
bekleyen kasabam da yoluma bakıyor... (Heye-
canla valizini alır) Gitmemiyim... Düğüne bekle-
rim Dursun! Düğünümüzel... (Sevinçle doğru
yürür)

DURSUN (Hemen çifteyi alır) Ağa ne demez sonra...
(Kendini toplayarak çifteyi Yaşar'ın arkasına
çevirir)

YAŞAR — (Çıkacakken döner) Hoşça... Ne o Dur-
sun? Gine mi Yılanoğlu...

DURSUN — (Utammış ve mecbur olmuş, çifteyi ha-
vaya çevirerek) Kargalar için hani... sey... hem...
havaya atacaktım da...

YAŞAR — At! Bu dostluğumuzu ilân etsin! Serefimi-
ze çek tetiği ...

(Yaşar bekler. Dursun tetiği çeker. Az
sonra sahneyi kar yağdırmış gibi bir
konfeti yağmuru alır. İki insan şaşkınlık
evvelâ gökyüzüne, sonra birbirlerine
bakaktır. Yaşar kendini toplar.
Boşta kalan elini uzatıp açarak, se-
vinçle Dursun'a yaklaşır.)

YAŞAR — Konfeti...

DURSUN — Ne kör Fetisi canım... Tövbe yarabbi.
Amanın... Çiçek ulanı Zerdali çiçeği... (Elini
konfetilerin altına tutup bakarak) Ulan nedir
bu?

YAŞAR — İyi dedin. Çiçek Dursun (Gökyüzüne doğ-
ru) Göğün cevabı... Evet, o koca, o mavi ağaçın
mutluluk çiçekleri... (Çığınca) Beni vuramıya-
caktın!...

DURSUN — (Şaşkın) Saçma koydum merete... Barut
koydum...

YAŞAR — (Zaferle) Kağıt oldular. Minnacık, yuvar-
lak, sevimli kağıtlar. Düğüne çifteni de al
geli... Bol bol ateş edersin... ortalık aydın... orta-
lik bembeяз olur!...

(Sevinçle, uçar gibi çıkar.)

DURSUN — (Çifteyi açıp kapatarak) Şeytan girmiş
bu çifteye... Tövbe tövbe... Allahın işi canım.
(Yaşar'ı orda sanarak) He ulan. Vuramıyaçağı-
mışım seni... Allah istemiyo...

AĞA — (Yıldırım gibi girer) Ulan kasabın itil...
Ulan gavat! Kaçırdın herif!

DURSUN — (Korku ile hemen tümsegin arkasına
atlar.)

AĞA — Ulan aptal piç!... Şimdi saklanacak değilsin.
Demir nerdeydi? Tutturamadın mı ulan!

DURSUN — (Suçlu) Vuramazdım ağa...

AĞA — (Bütün heybeti ile yolu ortasında Dursun'-
un karşısına dökülmüş) Önceden niye demedin?
Begedin mi yaptığı halı... Sende o yürek ner-
de?

DURSUN — Vurmuyor ağam...

AĞA — Ne vurmuyor utan?

DURSUN — Saçmalar kör feti oluyo... şey... kağıt
oluyo... vallaha ben de saştım...

AĞA — Allahım delisi... Ne demek o?

DURSUN — Vallaha aklum almadı.

AĞA — Olmaz öyle şey.

DURSUN — Oluyo ağa... dinim hakkı için oluyo...
küçük küçük kağıtlar... kar uçuşur gibi... Yala-
num varsa, gözüm çöksün...

AĞA — Sus deli köpekl...

DURSUN — Vallaha doğru. (Aptalca çifteyi ağaya
çevirerek.) İnanmazsan bi yol deneyelim. Sol gö-
zü de sana boşaltayım da bak.

AĞA — Beni mi vuracaan utan?

DURSUN — Heç korkma... bir şey olmaz... saçma
değil... Kâgat... (Ateş etmiştir.)

AĞA — (Bir adım atar) Ulan köpekl... (Tümseğin
dibine yuvarlanır.)

DURSUN — (Bir süre inanamaz... Bekler. Sonra)
Şaka etme ağa... bu insımı öldürmez. (Dinler,
sonra çekine çekine kalkar, Yiannoğlu'nun ölü-
sına yaklaşır.) Vay amamın!... delik deşik olmuş
Yiannoğlu... (Korkar) Valla ben... benim heç su-
çum yoh... hani bi deneyim dedim. (Birden ölü-
ye) Ağal... Ağal... biricik ağam... kalk allasen...
Yüreğimi ağzıma getirme. (Sağa sola korku ile
bakınarak) Ölmüş... Koca Yiannoğlu... (Kaçmak
ister) Yiannoğlu ölmüş!... (Eli av çantasına gider.
çantaya bakarak.) Keklige çıktık. Bak başımıza
ne geldi ulan... Bostancı Dursun Yiannoğlu'nu
haklasın ha? (Birden aklına gelerek gururla-
nır) Niye haklamiyacakmışım? Dursun adam
değil mi? Yoh mu benim şanım? Kayfeye çekme-
yim mi? (Kahramanca) Ulan Dursun, Yiannoğlu'.
nu çam gibi devirdin ha? (İyice büyütürek) De-
viririm arkadaş... Deviririm ya... Şakam yoktur
benim... Kulaksızın Yaşa'ı kim olsa vurur...
(Hemen Yiannoğlunun ölüsüne eğilerek saatini,
köşegini, tabakasını, ağızlığını alır. Av çantasına

doldurur. Şapkasını da alır. Kendisininkini atıp,
ağanın bol şapkasını kulaklarına kadar geçirerek
) Yalanım yok arkadaş... (Çantayı sanki bi-
risine gösterir gibi) Saatle... tabaka da... Tüm
bunlar Yiannoğlu'nun... Aha şahit! Aha isbat!
(Sonra şapka gözlerine kadar inmiş, çifte omu-
zunda, dimdik, sola doğru yürüyerek) İnanmaz-
san İstasyon yoluna git. Tümseğin oraya... Lesi
orda yatar! (Kahramanca çıkar.)

PERDE